СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVIII. Ч. 149. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 29-го ЧЕРВНЯ 1950. — No. 149. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, JUNE 29, 1950. VOL. LVIII.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном — Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

ПРЕЗИДЕНТ ТРУМАН ДАВ НАКАЗ АВІЯЦІЇ І ФЛЬОТІ ДО БОРОТЬБИ ПРОТИ АҐРЕСІЇ

АМЕРИКАНСЬКА АВІЯЦІЯ ВЖЕ В АКЦІЇ; СЬОМА ФЛЬОТА ДЛЯ ОХОРОНИ ФОРМОЗИ; ПРИСПІШЕНА ДОПОМОГА ІНДОКИТАЄВІ ТА ФИЛИПИНАМ; РЕВІЗІЯ АМЕРИКАНСЬКОЇ ДАЛЕКО-СХІДНЬОЇ ПОЛІТИКИ ПІСЛЯ КОМУНІСТИЧНОГО НАПАДУ НА КОРЕЮ; ОБ'ЄДНАНІ НАЦІЇ ПІДДЕРЖУЮТЬ АКЦІЮ ПРЕЗИДЕНТА.

КОНГРЕС ОБ'ЄДНАВСЯ У ПІДТРИМЦІ РОЗПОРЯДКІВ ПРЕЗИДЕНТА

Вашингтон, 27 червня. — Обидві великі політичні партії в Конгресі виявили обєднаний фронт для підтримки розпорядків президента Трумана, щоб вжити боєвих сил Злучених Держав для прогнання комуністів з Південної Кореї. Заяву президента і відчитано в обох палатах, а сенатори й члени палати репрезентантів встали з місць і оплесками заманіфестували свою солідарність з керівником уряду. Єдиним противником, в палаті був Віто Маркантоніо йде постійно по президент привластив собі право Конгресу, висилаючи збройні сили проти Північної Кореї. Маркентоніо йде постійно по комуністичній лінії, хоч він дістав мандат від Американської Партії Праці в Ню Йорку. У сенаті республіканець Джеймс П. Кем з Мизури підніс подібний закид, кажучи, що президент привластив собі право виповідати війну. Зрештою обі палати одобрили згідно розпорядки Трумана.

ПАЛАТА УХВАЛИЛА ПРОДОВЖИТИ ОБОВЯЗКОВУ ВІЙСЬКОВУ СЛУЖБУ.

Палата репрезентантів 315 голосами проти 4 ухвалила продовжити на рік закон про обовязкову військову службу. Це дало президентові право покликати до активної служби членів Краєвої Ґвардії і резервістів на протяг 21 місяців. Сенат згодився перевести голосування над цими справами в середу.

БИЛ ПРО ВОЄННІ ПОВНОВЛАСТІ ГОТОВИЙ.

Начерк загальних повновластей для президента видавати розпорядки на випадок війни вже готовий. Це були б розпорядки подібні до тих, які мали силу підчас другої світової війни. Вони обіймали б замороження цін, платень, втримання робітників на станках праці, і втримування в готовості матеріялів, потрібних до ведення війни. Теж готовий плян промислової мобілізації, випрацьований Краєвою Радою Забезпечення Ресурсів. Коли б була проголошена краєва необхідність, президент передасть цей законопроєкт до одобрення Конґресові.

ЗУДАР ДВОХ КОРАБЛІВ В ПРИСТАНІ.

Ню Йорк. — Корабель Екскалібур з Амерікен Експорт Лайн, який вибрався на подорож до Середземного моря з 114 вакаційними прогульковцями, повернув з „прогульки" за три години, розбитий і неспосібний до дальшої плавби. Виїзджаючи зі заливу на відверте море він зударився з данським вантажним кораблем Коломбія і зазнав таких ушкоджень, що не міг уже самий повернутися до пристані. Його притягнули інші кораблі. Ніхто з подорожних не покалічений, хоч усі набавилися страху.

ЗА ПРИСПІШЕННЯ СЛУЖБИ ЗДОРОВЯ ДЛЯ ОБОРОНИ КРАЇНИ.

Сан Франсіско.— На конвенції Американського Медичного Товариства заявив бригадир-генерал Джеймс Стівенс з Гарвардської Школи Прилюдного Здоровя, що головною небезпекою не є „усуспільнена медицина", тільки недостача дбання для посилення оборони здоровя в найшвидшому часі. З огляду на теперішнє міжнароднє положення всі питання здоровя набирають панівного значення і вимагають скупченої уваги медичної професії. Крім загальних проблемів приходить тепер ще окрема, а це загроза наслідків вибуху атомової бомби, пригадував генерал.

ТРУМАН ТАВРУЄ ТОТАЛІТАРИЗМ.

Кілька годин після проголошення історичної заяви про необхідність оборони Південної Кореї президент Труман натаврував тоталітаризм у промові при закладенні угольного каміня під будову будинку федерального суду Дистрикту Колумбії. „Тоталітаризм це кпини з всяких форм справедливости. У країнах під кормигою такої тиранії судді є прокураторами, а адвокати оборони є ляльками" — сказав Труман. Після того він порівняв американську судову процедуру з процедурою під тиранами.

ДЮЇ ПІДТРИМУЄ ТРУМАНА

Олбені, Н. И. — Губернатор Тома Е. Дюї вислав телеграфічну заяву повної підтримки для президента в його розпорядках для оборони Кореї. Президент висловив йому признання за його „відважні слова".

КЕМБРИДЖ БУДУЄ ЗАХИСТ ПЕРЕД БОМБАМИ.

Управитель міста Кембридж, у стейті Массачусетс, на підставі ухвали міської ради, поробив підготову до будови сховку для 15.000 осіб на випадок нападу ворога з повітря. Сховок має бути бомбо-тривалий. Він буде міститися під міським будинком. „У теперішньому часі, сказав радний Джан Д. Линч, наш кордон проти Росії є Бостон і Ню Йорк, а не Англія зі своїм соціялістичним урядом. Якщо б комуністи мали бомбу А(томову) або Г(идрогеневу), вони вже були б на нас напали. Час вже недалекий. Не ждім аж бомби почнуть падати". Попередного тижня бостонські конґресмени внесли аплікацію до Ріконстрокшен Файненс Корпорейшен за позичку на сховок у висоті $12,000,000.

ЗАЯВА ПРЕЗИДЕНТА ТРУМАНА В СПРАВІ КОРЕЇ

Вашингтон, 28. червня. — Текст заяви президента Трумана в справі Кореї звучить в дослівному перекладі з англійського:

В Кореї урядові сили, що були озброєні з метою запобігати кордонним наскокам і зберігати внутрішню безпеку, були заатаковані вторгненими силами з Північної Кореї. Рада Безпеки Об'єднаних Націй закликала наїздницькі війська, щоби вони припинили воєнні дії та відійшли до тридцятивосьмого Рівнобіжника. Цього вони не зробили, але навпаки, посилили наступ. Рада Безпеки звернулася до всіх членів Об'єднаних Націй дати Об'єднаним Націям кожну піддержку у виконанні цеї резолюції.

В цих обставинах я наказав повітряним і морським силам Злучених Держав дати військам корейського уряду прикриття і допомогу.

Напад на Корею вияснює поза всяким сумнівом, що комунізм перейшов поза використання підривности для завоювання незалежних націй і тепер вживатиме збройної інвазії та війни. Він знехтував наказами Ради Безпеки Об'єднаних Націй, виданих для збереження міжнародного миру і безпеки. В таких обставинах окупація Формози комуністичними силами була б безпосередньою загрозою для безпеки на просторі Пацифіку та для сил Злучених Держав, які виконують на цьому просторі свої законні і конечні функції.

Відповідно до того, я наказав Сьомій Фльоті, щоби вона не допустила до будь-якого нападу на Формозу. В результаті цеї акції я закликаю китайський уряд на Формозі припинити всі повітряні і морські дії проти материка. Сьома Фльота догляне, щоб це було зроблене. Визначення майбутнього стану Формози мусить виждати привернення безпеки на Пацифіку, встановлення миру з Японією або обміркования з боку Об'єднаних Націй.

Я теж видав доручення, щоби сили Злучених Держав на Филипинах були скріплені та щоби була прискорена військова допомога урядові Филипин.

Я рівночасно доручив приспішити постачання військової допомоги силам Франції і союзним державам в Індо-Китаю та висилку військової місії для запевнення тісних дійових зв'язків з цими силами.

Я знаю, що всі члени Об'єднаних Націй дбайливо обмірковуватимуть наслідки цеї останньої аґресії в Кореї, що є одвертою зневагою чартеру Об'єднаних Націй. Поворот до володіння сили в міжнародних справах матиме далекойдучі наслідки. Злучені Держави продовжуватимуть підтримувати владу права.

Я дав інструкції амбасадорові Остинові, як представникові Злучених Держав в Раді Безпеки, щоби він зголосив ці заходи Раді.

ТРУМАН ВСТАНОВИВ ГРАНИЦЮ ДЛЯ АҐРЕСІЇ

Вашингтон, 27 червня. — Не буде вже дальшого відступу перед натиском совєтських країн після введення в життя розпорядків президента Трумана, щоб вжити збройної сили Злучених Держав на створення фронтової лінії для боротьби з комуністами на Далекому Сході. Найважливіше в них те, що американські повітряні й морські сили мають дати охорону й підтримку військам південної Кореї, які стали до боротьби проти наїзду сил совєтського блоку. Разом з цим президент видав розпорядок, щоб Сьома Фльота Злучених Держав, яка тепер находиться на Филипінах, не допустила до комуністичного нападу на останню твердиню китайських комуністів, остров Формозу.

(Повний текст розпорядків президента поданий в горішній частині оцеї сторінки).

Розпорядки видано на підставі нарад найвищих військових і цивільних урядовців, які велися в неділю й понеділок. Втаємничені в ці рішення особи кажуть, що на нарадах обговорено такі точки: Демократичний світ задовго потурав тактиці комуністів при забиранні однієї країни за одною, доки не прийшло до збройної аґресії проти Південної Кореї; положення на Далекому Сході стало загрозою світового миру і тому треба було десь покласти лінію, поза яку комуністи не могли б поступити без збройної оборони нападених; не було кому іншому цього доконати, тому Злучені Держави взялися за оборону у виконанні ухвали Обєднаних Держав; безпеченство ЗДА вимагало рішучої постанови; теперішній час вимагає не тільки відваги, але й очайдушности і ризика, на яке мусять виставити себе інші країни відповідно до своєї спроможности; тепер не пора на критику й рекримінації проти осіб за минулі потягнення, головно на Далекому Сході.

АМЕРИКАНСЬКА ВІЙСЬКОВА АКЦІЯ В КОРЕЇ ВЖЕ ПОЧАЛАСЯ

Токіо, 28. червня. — Головна квартира ген. Доґлеса Мек Артура повідомила, що американська військова акція для оборони Південної Кореї перед большевицьким нападом вже почалася. Згідно з цим повідомленням, в Кореї вже встановлено американський „малий, висунений ешелон", який, правдоподібно, співпрацює з місцевою американською військовою місією. В дії вже є теж американські боєві літаки, які під час вчорашніх боїв збили чотири ворожі літаки. Вчора ввечорі повідомлено, що південно-корейські війська відбили комуністичних напасників зі столиці Сеул, відкидуючи їх около 20 миль на північ. Сьогодні подається, що Сеул окутаний повною мовчанкою. Корейське повідомлення, що в боях візьмуть участь теж американські сухопутні війська та що генерал Черч був іменований шефом „спільних дій," в квартирі ген. МекАртура заперечено. З корейського боку повідомлено, що американські бомбардувальники і боєві літаки вже атакували комуністів на фронті.

ФИЛИПІНИ ПРИГОТОВЛЯЮТЬСЯ НА ВИПАДОК ВІЙНИ

Маніля, 28. червня. — Негайно після проголошення рішення президента Трумана щодо американської збройної інтервенції для оборони Кореї, про що филипинського президента Квіріно поінформував місцевий амбасадор, филипинський уряд почав робити негайно всі можливі заходи в підготовці „на всякий випадок", включно з війною. — Військо, поліція та ввесь державний апарат перебуває в гострому поготівлі.

НОРВЕЗЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ ПРИЙНЯВ ДО ВІДОМА ЗАЯВУ ПРЕЗ. ТРУМАНА

Осльо, 28. червня. — Норвезький міністер закордонних справ, д-р Гальвард Лянґе, перервав вчора дебати в парляменті та відчитав заяву президента Трумана в справі Кореї, що її пралямент вислухав у великому напруженні. Після того міністер заявив: „Ця декляряція говорить сама за себе і не вимагає коментарів; положення є дуже серіозне".

НІМЕЧЧИНА В ОЧІКУВАННІ СОВЄТСЬКОГО НАПАДУ

Берлін, 28. червня. — Події, зв'язані з комуністичним нападом на Південну Корею, створили стан тривоги в очікуванні совєтського нападу на Німеччину. В пресових коментарах підкреслюється, що війна в Кореї може бути тільки підготовкою до кінцевої військової розправи в Німеччині. Аліянтські кола з найбільшою увагою слідкують за кожним совєтським рухом, підозріваючи, що воєнна „несподіванка" на Далекому Сході могла бути тільки трюком, щоби цим прикувати увагу світу і створити обставини для справжньої воєнної несподіванки в Европі. Деякий натяк на таку можливість подибується в контрольованій Совєтами „Берлінській Газеті", яка, коментуючи ролю Злучених Держав в Кореї, пише, що „це не є перший і не буде останній раз, що американські стратеги не обміркували всего".

ТАСС ПЕРЕДАВ ЗАЯВУ ПРЕЗИДЕНТА БЕЗ КОМЕНТАРІВ

Лондон, 28. червня. — Совєтське офіціяльне пресове агентство ТАСС передало сьогодні вранці заяву президента Трумана в справі Кореї. До заяви не додано жадних коментарів.

РАДА БЕЗПЕКИ УХВАЛИЛА ЗБРОЙНІ САНКЦІЇ ПРОТИ НАПАСНИКІВ В КОРЕЇ

Лейк Соксес, 28. червня. — Вчора ввечорі Рада Безпеки Об'єднаних Націй прийняла американську резолюцію, рекомендуючи всім членам Об'єднаних Націй вжити збройних сил у відповідь на комуністичний напад на Південну Корею та для привернення міжнародного миру і безпеки. Ухвалення резолюції було рівночасно міжнародною апробатою рішення президента Трумана щодо висилки з'єднань американських військово-морських і повітряних збройних сил на допомогу нападеній Південній Кореї. Сімох членів Ради Безпеки: Злучені Держави, Великобританія, Франція, Національний Китай, Куба, Еквадор і Норвегія голосували в користь резолюції. Представники Індії і Єгипту, після безуспішних намагань порозумітися в цій справі зі своїми урядами, здержалися від голосування. Тільки представник Юґославії голосував проти резолюції, предкладаючи свою, щоби Рада Безпеки ще тільки посторогла свою осторогу. Ця резолюція опісля була відкинена. Представник Совєтського Союзу і цим разом не взяв участи в нарадах. Рада Безпеки, перед ухваленням резолюції, ствердила, що північно-корейський маріонетковий уряд знехтував попередньою резолюцією з домаганням припинити воєнні дії та відкликати свої війська на старі позиції. Американський представник Ворен Р. Остин заявив після засідання Ради, що безпосереднім наслідком резолюції „повинно бути припинення кровопролиття і аґресії в Кореї", додаючи, що „дальшим наслідком повинна бути осторога перед нападом денебудь". Остин підкреслив, що це вперше Об'єднані Нації вирішили покарання напасника, що мусить причинитися до скріплення респекту цеї організації в світі. Ухвалена резолюція апробує пороблені вже американські заходи щодо оборони нападеної Південної Кореї і рівночасно зобов'язує всіх інших членів Об'єднаних Націй прилучитится до цих карних санкцій проти напасника.

ВІЛЬНИЙ СВІТ ВІТАЄ І ПІДДЕРЖУЄ АМЕРИКАНСЬКУ РІШУЧІСТЬ ПРОТИ АҐРЕСІЇ

Лондон, 28. червня. — Історичне рішення президента Трумана щодо негайної американської допомоги нападеним та відповідного покарання напасників і порушників миру, апробоване опісля Радою Безпеки, зробило могутнє враження на всіх вільних країнах та негайно одержало їх повну піддержку. Амбасадор Люїс Доґлес негайно поінформував британський уряд про рішення президента Трумана щодо американської збройної інтервенції в Кореї. Уряд тоді відбув нагле засідання, поінформував про стан справи лідерів опозиції та вислав доручення свому представникові в ОН. дати повну піддержку американській ініціятиві.

В Парижі вістка про американське рішення зробила могутнє враження і там, як в урядових так і приватних колах не скривається одушевлення з цього приводу та переконання, що таке рішення є єдино правильне. Проте, у Франції здають собі справу та побоюються, що рішення президента Трумана є рівнозначне з риском нової світової війни.

В Італії, подібно як і у Франції, при повному одушевленні з приводу рішучости президента Трумана, не скривається теж побоювань, що таке становище може бути безпосередньою причиною нової світової війни. В італійських урядових і пресових коментарях висловлюється повне довір'я і впевненість щодо правильности американського поступування та щодо кінцевої його перемоги.

ПІВНІЧНА КОРЕЯ „НЕ ПРИЗНАЄ" РІШЕНЬ РАДИ БЕЗПЕКИ

Гонґ Конґ, 28. червня. — Маріонетковий уряд Північної Кореї проголосив вчора офіціяльно, що він „не признає" рішень Ради Безпеки щодо припинення воєнних дій та відкликання військ зі захопленої території, вважаючи ці рішення „незаконними". Це становище мотивується тим, що чартер О. Н. вимагає в основних справах одноголосного рішення п'ятьох великодержав, а останнє рішення винесено без Совєтського Союзу і комуністичного Китаю.

НАЦІОНАЛЬНИЙ КИТАЙ ПРИПИНЮЄ НАПАДИ НА КОНТИНЕНТ

Таїпеї, Формоза, 28. червня. Національно-китайський уряд видав сьогодні наказ своїм повітряним і морським збройним силам, щоби вони припинили свою дальшу акцію проти опанованого комуністами китайського континенту. Наказ видано у відповідь на рішення президента Трумана вислати на охорону Формози американську фльоту під такою умовою. Китайський міністер закордонних справ привітав це рішення як „найбільш побажаний доказ дружби в боротьбі проти комунізму".

АВСТРАЛІЯ ВИСИЛАЄ БОМБАРДУВАЛЬНИКИ НА МАЛЯЇ

Кенберра, 28. червня. — Австралійський уряд, згідно з офіціяльним повідомленням премієра Роберта Мензіса, рішив вислати негайно на Маляї ескадрилью бомбардувальників, крім ескадрильї транспортових літаків, яку вже вислано.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sunday, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сити і закордоном:		Foreign and Jersey City Hates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ГРІЗНА КРИЗА

Війна в Кореї стала вже не „льокальною" справою, за яку її дехто з американців намагався брати, щоб таким чином не втягнути Америку у війну, але таки — світовою. Не є вона „повстанням" чи „внутрішньою заверухою", як це представляє совєтська пропаґанда, але війною, за яку „морально відповідає Росія", навіть у розумінню такого совєтофіла, як Овен Латімор. Війна в Кореї, каже Триґве Лі, генеральний секретар Об'єднаних Держав, дуже сильно збільшила світову кризу і є важким ударом у престиж Організації О. Д. Так і є.

Про те, що ця криза наближається, добре знали не тільки в Москві, але теж у Вашинґтоні. Совєтський урядовий орган „Ізвєстія" вже 10 червня видрукував чорне на білім, чого треба надіятись у Кореї. „За Одну, Соборну і Демократичну Корею" — звучав наголовок статті. „Націоналісти" та „американські імперіялісти" — це властиві вороги Соборної Кореї, кажеться у відозвах „Північно-кореанського Патріотичного Фронту", на які покликуються „Ізвєстія". Щобільше, в „Ізвєстіях" заповіджено навіть вибори у серпні до „парляменту" — „возєднаної Кореї".

Хіба ж можна було про те все думати без війни? З такою війною Москва рахувалась. В тій цілі вона узброювала Північну Корею. Про цю підготовку до війни, як тепер виявляється, добре знала теж і американська розвідка і про це повідомляла кого треба. Одначе витягати з цього консеквенції не було її завданням. Це вже належало до президента Трумана, департаменту стейту та департаменту війни. Як це сталося, що в такому моменті з'явився республіканський дорадник департаменту стейту, Джан Фостер Долес, у самій столиці Сеул і там промовляв про мир, годі зрозуміти. Сьогодні „очі цілого вільного світу звернені на Південну Корею", говорив там Долес, навіть не предчуваючи, що за кілька днів по його промові це місто буде бомбардоване комуністами з півночі. Приглядаючись *подіям у Кореї, важко погодитись з Долесом*, що очі цілого вільного світу були звернені на Південну Корею, бо коли б так було, то певно Москва не була б відважилась починати там війну. А як навіть були звернені очі, то не гармати, а в Москві мало журяться очима, гарними словами, врочистими заявами і погрозами, а рахуються тільки з справжньою силою, такою, яка бє. Такої сили Кремль не бачив, бо Обєднані Держави взагалі не мають ніякої мілітарної сили, а ті демократичні потуги, які могли б ставити Совєтам опір, бояться кожного кроку, який міг би дати почин до війни на світові розміри. Кремль знає теж і те, що навіть влада Південної Кореї, яку Злучені Держави підпирають, не має у загалу населення симпатій. Теж не видно, щоб Південна Корея діставала з Америки таку мілітарну допомогу, яка давала б їй змогу ставити сильніший опір, бо одержана допомога, як висловився тепер президент південно-корейської республіки, була „замалою і запізною". Таке сталося в Кореї. На що ж тоді можуть рахувати інші народи в Азії чи деінде, що зв'язують свої надії з американською допомогою в боротьбі з комуністичною аґресією та російським імперіялізмом?

Ті всі речі викликують у світі, цілком зрозуміло, велику кризу. Тому саме в такому моменті треба Злученим Державам здобутись на якесь велике діло, таке, яке вдарило б Совєти дуже сильно, інакше Кремль знов затріюмфує. Приказ президента Трумана морським і повітряним силам, щоб відперли комуністичну „збройну інвазію і війну" в Азії, вказував би, що в Вашинґтоні ці речі розуміють.

Зганьблені каторжною неволею

Відділ у справах репатріяції при т. зв. Раді Міністрів т. зв. Української Радянської Соціялістичної Республіки видав недавно книжечку під заголовком „Прославлені вільним трудом" про репатріованих совєтських громадян. Нюйорські комуністичні УЩВісті в недільному виданні надрукували характерний уривок з цієї безличної брехні.

Власне до цеї інформації відноситься подане в „Свободі" з 22-го жовтня повідомлення зі Стокгольму про можливість нового совєтського народовбивства поверх 3,000,000 репатріованих після війни зі Західної Европи до Совєтського Союзу українців. Діло в тому, що в офіціяльному совєтському повідомленні говориться про „добровільну репатріяцію 1,290,000 українців, загнаних гітлерівцями на фашистську каторгу", тоді як зі статистичних даних відомо, що після капітуляції Німеччини там було поверх п'ять мільйонів українців. В половині 1946-го року, згідно зі статистикою, в Західній Европі було вже тільки около 350,000 українців, отже до Совєтського Союзу „репатріовано" не 1,290,000, але щонайменше 4,5 мільйона українців. Теж добре відомо, що репатріяція була примусова на підставі договору в Ялті, в якому наївні ще під оглядом знання і відношення до Совєтів американці погодилися видати Совєтам всіх їх бувших громадян, нерідко застосовуючи при цьому силу.

Питання є: де поділося поверх 3,000,000 репатріованих українців, про яких нема згадки в офіціяльному со*вєтському повідомленні? До*цьогочасна народовбивча совєтська політика в Україні, як теж виявлений недавно зізнаннями свідків факт, що большевики масово розстрілювали захоплених якнебудь до репатріяційних таборів українців вже в Німеччині, насуває грізні і оправдані побоювання, що ця три мільйонова маса поворотців була якнебудь зліквідована. Залишилось тільки 1,290,000 „прославлених вільним трудом" в твердженні совєтської брехливої пропаганди і зганьблених каторжним рабством на ділі.

Большевицька агітка бреше: „Вітчизна-мати любовно простягла руки до своїх синів і дочок; вирвавши з пазурів смерті, вона оточила їх дбайливою увагою і піклуванням, створила їм усі умови для щасливого життя і праці. Вітчизна дбає..."

Рука не складається переписувати цю огидну брехню. Пам'ятаєте, що писала Ольга Т. в 1946 році після того, як їй чудом пощастило вихопитись з „опіки" большевицької „вітчизни"? В Кривому Розі, куди їх репатріовано після довгих знущань з Німеччини, кількох „доблесних" червоних салдатів протягом трьох днів знасилували її, промовляючи: „ти, стерво, служила німцям, то послужи защитникам родіни!". Відомі теж всі ті пекельні страхіття в руках „СМЕРШ"-у, через які переходили всі „щасливі" репатріянти та які з такою майстерністю описав Олексій Андрієнко в своїй книжці „Я був на родіне": „На другий день привезли до табору чоловіків двісті — пише він. Всі „репатріянти". У них були дротом скручені назад руки, вони були страшно худі, з великою кількістю синяків на обличчі, в пошматованому вбранні. Їх повели під охороною за табір, а нас всіх зібрали і вишикували в середині табору, коло дроту, якраз проти свіжих насипів землі... Із вартівні вийшли чатові з машиновими пістолями і вирушили слідом за колоною. Процесія повільно обходила загорожу табору і наближалася до ровів. Серед нас стояла могильна тиша. Було чути як билося власне серце. Ось підійшли до рову. Вийшов комісар Покросов і прочитав вирок: ізменнікі родіни... розстрел! Потім піднялися цівки машинових пістолів, пролунав сухий тріск пострілів і останні вигуки убитих людей. Кулі роздроблювали череп, пробивали наскрізь тіла, торощили кістки..."

Так то „батьківщина" приймала „своїх дітей". Не без причини в совєтській тираді про „поворотців" називається „недобитками" тих, що не послухали „закликів" і потрапили щасливо вирватися з кривавих пазурів совєтських репатріяційних комісій. Ті, що туди попали, щонайменше тих 3 мільйони, що їх промовчується в совєтському репатріяційному звідомленні, це вже справді „добиті".

„Повернувшись на рідну землю і зустрівши такий теплий (ще й який!) прийом — пишеться дальше в совєтській брошурці — репатріянти докладають всіх сил, щоб віддячити Батьківщині за своє визволення, за велике право на щасливе життя". І за це вони, мовляв, „нарівні з усім народом виявляють чудеса героїзму в праці, добуваючи в шахтах вугілля, варячи сталь і чавун, вирощуючи на колгоспних ланах високі сталінські урожаї". І подається два десятки імен цих „прославлених вільним трудом" недобитків з добитих кількох мільйонів, яких за рабський, невольничий труд наділено „високими нагородами" — сталінськими орденами.

Набрехавши купицю всіляких інших небелиць зі „щасливого життя", „уряд" під-совєтської України думає, що цим він „зірвав маску з тих жалюгідних недобитків, які ведуть ворожу антирадянську агітацію в таборах переміщених осіб" та закликає „не вірити тим злісним наклепам, які ширять кати українського народу, українсько - фашистські націоналісти", бо вони, мовляв, „брешуть, що всіх, хто повернувся в Україну з таборів переміщених осіб, розстрілюють або засилають до Сибіру. садять у в'язниці, дівчатам відрізують коси, вважають всіх за фашистів, за ворогів". У висновку, цей „уряд" проголошує патетичне звернення: „Громадяни українці! Батьківщина кличе вас! Повертайтесь на рідну землю, до вільної сім'ї радянських народів!"

Можна собі уявити, з якими думками і постановами прочитали ці брехливі нісенітниці про „щасливе життя" та „піклування Батьківщини" тих недобитих ще 1,290,000 нещасливців, що їх разом з 3-ма добитими опісля мільйонами товаришів недолі захопило НКВД в післявоєнній метушні і запроторило на ганьбу каторжного рабства. І вони, так само як і ті, що мали щастя вихопитись зі совєтського „щастя" та ввесь поневолений український нарід цілком певно чують, що Батьківщина кличе їх, але не на те, щоб зганьбити їх розстрілом в потилицю чи каторгою, тільки на те, щоб визволити та очистити її від комуністичної скверні. В слушний час вони на цей заклик відізвуться і тоді раз на завжди замовкнуть большевицькі народовбивці.

Недостача газетного паперу

З вістями про воєнні події на Далекому Сході злучений інтерес до газет, а з цим і турбота газетних видавців, як роздобути доволі паперу для друкування більшого тиражу. За попередньої війни виявилися такі недомагання, що багато журналів зменшили свій обєм, а щоденники мусіли обмежити величину бизнесових оголошень. Такий стан може повторитися і в теперішньому часі, коли папір є одним з найважливіших матеріялів для загалу населення.

Саме в останніх тижнях відбувалися засідання й переслухання конгресової комісії під головством Емануела Селлера, щоб довідатися, чи закордонні уряди, особливо Канада, не стримують продукції паперу, щоб піднести його ціну. Інший нюйорський конґресмен, Кенет Кітінґ, зголосив проект накладання мита на довіз паперу з закордону, щоб спонукати розбудову фабрик паперу в Злучених Державах. Один свідок з Південої Америки, який перебуває в ЗДА. виявив, що два великі щоденники в Буенос Айрес будуть приневолені припинити цілком свою появу і то впродовж десяти днів, якщо туди не прийде папір з Канади. Совєти користають з положення й оферують їм свій папір, одначе із звичайними большевицькими застерогами.

Конґресові переслухання виявили, що в Канаді запанували майже монополістичні відносини при постачанні газетного паперу. Це можливе там тому, бо нема окремого закону проти монополій, як це є в Стейтах. Одначе комісія витягнула на денне світло факт, що канадська продукція паперу, хоч виглядає на монополію, на ділі не є канадською монополією, а стейтською. Канада виробляє коло 85 відсотків усього паперу, зужиганого в Стейтах, одначе 52 відсотків усієї продукції є під контролею бизнесменів із Стейтів. Одинадцять великих канадських підприємств є контрольованих стейськими компаніями. Що більше: Комісія відкрила, що майже цілий паперовий промисл є сконцентрований в руках одного спільного директоріяту. Це сталося так, що інтересовані американські підприємства, які між собою ведуть конкуренцію, погодилися на висилку своїх представників до нової компанії, яка на перший погляд є цілком незалежна від нікого.

Ці вісті є важливі не тільки для Конґресу, але й для широкого загалу читачів газет. Кожного дня продається в Злучених Державах коло 50,000,000 примірників ґазет, а окремо ще стільки ж примірників недільних видань, яких обєм нераз рівняється цілотижневому обемові щоденних видань. Коли населення Америки зросло до 150,000,000, а канадські підприємства продукції паперу не збільшають свого постачання, то зовсім очевидне, що папір мусить дорожіти.

Оце є теж турботою видавництв газет в неанглійських мовах в Стейтах і Канаді, включаючи й нашу ґазету. У часі між першою й кінцем другої світової війни ціна паперу піднеслася майже десятикратно, а передплата зросла тільки незначно, а то й цілком її не підвищувано. Коли тепер наша газета дістала від Конвенції дозвіл на підвишку ціни на передплату, то цим не вичерпується турбота видавництва, навпаки, вона зростає. Загроза нової підвишки ціни на газетний папір та евентуальна його недостача ще тільки ускладнюють справу.

„ЛІКВІДАЦІЯ" УКРАЇНИ

Почалося це не від наших днів, а значно раніше. Року 1656 уряд московського царя, „тишайшого" Олексія, побачивши, що українська держава Війська Запорозького під проводом Богдана Хмельницького уперто обстоює свої права і вільности, рішив порозумітися з Польщею на конференції послів цих обох держав у Вильні. Про цю конференцію довідався український уряд і послав до Вильни своїх делеґатів. Однак московські і польські посли рішили про справи говорити без українських дипломатів, не допустити їх до свого шатра, де відбувалася конференція. Глибоко огірчені вернулися посли України до Чигирина, впали на коліна перед гетьманом і з сльозами нарікали, що їх, представників славного Війська Запорозького, не допущено до конференції „яко псів до церкви Божої"...

Після цього Хмельницький із своїм урядом поставив собі плян позбутися зовсім московської протекції і заключив союзні договори з Швецією та Семигородом. Ці держави були противниками Польщі і Московщини. Але союз Москви і Польщі був сильніший. Це доказали ці держави в Андрусові 1667 р., де постановили московські та польські дипломати тайним договором розділити Україну на сфери впливу: Правобережну Україну дано Польщі, Лівобічна Україна мала лишатися під московським протекторатом.

Довго боролася Україна проти цієї кривди. Польща, що пішла на згоду з Москвою проти України, мусіла й сама попасти в московську неволю в кінці 18 віку. Але це не навчило польських патріотів і пізніше: здобувши незалежність свою в 1918 р., польські патріоти повторили договором з Росією в Ризі 1921 р. старий Андрусів: незалежну Україну знов зліквідовано. Не минуло й 20 літ, коли року 1939 Москва, в згоді з Берліном, зліквідувала незалежну Польщу, а протягом другої світової війни опанувала всі українські і польські території.

Проблема, як вирватися з цієї неволі, стоїть перед різними народами, що перебувають під залізною пятою Москви. До боротьби проти большевизму заявляють свою охоту деякі російські політичні групи на еміґрації.

(Докінчення на стор. 3-тій)

Ольга Мак. Авторські права застережені!

„ЄЖОВЩИНА"

(Уривок з автобіографічних матеріялів).

29)

— Ну, — безпорадно розвів руками адвокат, — тоді будете чекати на розгляд справи на Сесії Верховного Суду СРСР в Москві.

— А чи можна і до Москви вислати свого адвокати?

— Чому — ні?! Можна. Доручіть комусь...

— „Комусь"? А ми хочемо доручити вам.

— На жаль, я цього не возьму. А взагалі порадив би вам найняти адвоката в Москві: вони там не є такі зв'язані, принаймні, вже не залежать від Української Республиканської Прокуратури.

І з тими словами адвокат встав, даючи зрозуміти, що розмова скінчена...

Ми прощаємось і виходимо на вулицю.

— Що ж тепер робити?...

— Мені здається, — висловив свою думку асистент Ґ., — що нам конечно треба піти до Прокуратури УРСР. Може, там дійсно не знають про ту фальшивку?! Може, Руденко обплутав їх якоюсь брехнею, і, коли ми вияснимо справу, — стануть в нашій обороні?... Я не дуже вірю в те, що говорю, але переконатися треба. Ходім!

По короткій нараді вирушаємо до прокуратури.

В загальному бюрі нам катеґорично відмовили побачення з Головним Прокуратором і з його заступником і сказали, що своє прохання ми можемо зложити хіба письмово. Не помогли ні переконування, ні впертість, з якими ми домагалися авдієнції.

Що було робити?

— Знаєте, що колеґи? — рішучо сказав асистент Ґ. — Нам не залишається нічого іншого. Адвокати нашої справи не возьмуть, а скаржитись далі і так не маємо куди. Що ми можемо втратити? Адже голий дощу не боїться! Ліпше би було говорити з прокуратором особисто, але, коли цього не можна — пишім! Нехай принаймні знають, що ми маємо їхню таємницю в руках! Пишім!

Сідаємо тут таки при вільному столику і пишемо спільну скаргу на Руденка. Її від нас прийняли і зареєстрували, та в тому моменті, коли ми вже збиралися виходити, до бюра увійшов сам прокуратор.

Помимо поданої скарги, звертаємося до нього особисто з проханням нас вислухати. Прокурнатор, високомірно змірявши нас від ніг до голови, кинув нетерпеливе і непривітне „Ну?...", що було ніби дозволом на розмову, а сам, повернувшись до нас боком, почав говорити з якимсь урядовцем.

Викладати всю нашу поважну справу в таких обставинах було глупо і безплідно, а тому ми мовчали, чекаючи, поки він зверне на нас увагу.

— Ну?... — ще раз кинув у наш бік прокуратор. — Я вас слухаю!...

— Ми не хочемо вам перешкоджати, громадянине прокуратор...

—Нічого, можете говорити.

Слово забрав директор, але загальна ситуація і наставлення прокуратора позбавляли його певности, бо прокуратор цілком його не слухав і далі продовжував розмову з урядовцем. Тому директор, сказавши ледве кілька речень, змішався і замовк.

Прокуратор, ніби цілком забувши про нас, перейшов до іншого урядовця, щось його спитав і направився назад до свого кабінету.

Моменту не можна було упускати, і ми, ніби змовившись, заступили йому дорогу.

— Громадянине прокуратор! — сказав я рішучим тоном. — Оскільки справа є дуже поважна, ми просимо вас призначити нам авдієнцію!

— Я не маю часу! — неприязно відповів високий достойник.

— Ми можемо прийти в інший день...

— Я ще раз говорю, що не маю часу! Кажіть зараз, чого ви хочете!

— Ми хочемо вияснити одне... непорозуміння, яке зайшло в нашій справі, і просимо нас вислухати.

— Ну?...

Це „ну?", кинуте нетерпляче і зневажливо вже третій раз, позбавляло охоти на розмову, але я, помимо того, почав говорити. Говорив гостро і впевнено, дарма, що прокуратор мімікою і нервовими жестами давав зрозуміти, що не має бажання мене слухати. Тільки, коли я згадав злощасний трюк з копією, нервово заграв ніздрями, як кінь на вид близько підсуненої головні вогню, але опанував собою, і далі вдавав байдужого. Але мене трудно було спешити, і я змусив його вислухати всю історію до кінця.

Коли я скінчив, він, знову іронічно змірявши нас поглядом, глузливо спивав:

— Це все?

— Покищо все.

— Я вислухав вас, як ви просили. Тепер можете йти.

— Але ми хотіли б знати вашу думку в цій справі!

— Я не є зобов'язаний ділитися з вами своєю думкою, — карбуючи кожне слово вимовив прокуратор. — Але, якщо хочете її знати — ось вона: я вношу протест.

— А як буде з моїми документами?

— Ці дрібниці мене не цікавлять!

І він рвучко зайшов до кабінету, тріснувши перед нами дверима.

Розмова була скінчена, і ми потерпіли повне фіяско.

Виходимо на вулицю. Асистент Ґ. сідає знеможено на якийсь стовпець, витирає з чола піт і, збивши капелюха на потилицю, каже з відтінком сумного гумору:

— Тепер, друзі, їдьмо додому і лагодьмо торби на далеку дорогу!...

— Знаєте, що, — запропонував я, — ходімо ще до мого адвоката!

— Дарма ходити! Але... ходім!

Ідемо до мого адвоката, розказуємо всю справу від початку, включно з відвидинами прокуратури.

— Ви дуже зле зробили! — рішучо заявляє адвокат.

— Зле?!

— Певне! Я навіть дивуюся, що прокуратор відразу не наказав вас усіх заарештувати!

— На якій підставі?

— За наклеп.

— За наклеп?!!

СПРАВА НАШОЇ ЧЕСТИ

Зі щирим одушевленням висловлюємо „Свободі" нашу глибоку вдячність з приводу того, що вона розуміючи важливість проблеми рятунку українських учених і діячів культури, відкрила свої сторінки для видвигнення на денне світло цієї всенаціональної, великої української справи.

Одночасно з оживленою надією ми ждемо такоїсамої повноти зрозуміння від Редакцій усіх інших українських часописів, що в наші дні друкуються на американському континенті. Бо зачуваємо, що багато українців, які тільки спроможні написати будь-яку газетну статтю, взяли за перо, щоб негайно в усій українській пресі пропаґувати справу опіки над високовартісними членами української спільноти.

Чей же настала крайня пора, щоб питання реальної допомоги нашим інтелектуалам поставити серед багатьох інших загальногромадських справ на одно з перших місць!

На жаль чомусь дотепер так часто бувало, що нашими талановитими людьми ми цікавимось інтенсивніше щойно після їхньої смерти.. Ніде правди діти! Ми радо зголошуємось до участи в улаштовуванні імпозантних концертів, чи величавих академій на честь мертвих наших поетів, мистців, героїв... Ми радо даємо свою грошеву жертву на прикрашування їхніх могил, чи на здвигнення — (іноді навіть дуже коштовних) — пам'ятників. Але рівночасно ми не усвідомляємо собі того, що більшість із мертвих, яких ми тепер звеличуємо, колись за свого життя багато років проживали в безмірній нужді, зустрічаючи на кожному кроці холодну байдужість своїх заможніших земляків. Особливо в своїх старших літах чимало наших цінних людей опинювалось у виїнятково сумних життєвих обставинах. Звичайно, забуті, осамітнені вони вмирали в занедбанні та злиднях.

От, наприклад, з давніших часів згадаймо хоч би кінцеві роки життя А. Свидницького, або С. Руданського. Згадаймо злиденну смерть Маркіяна Шашкевича, або безпомічність затяжно хворого Івана Франка аж до його скону включно. А з недавніх, повоєнних років прогадаймо передчасну смерть хоч тільки одного Юрія Клена!

Наведені імена це тільки кілька прикладів з-поміж десяток інших імен, що їхній життєпис наші історики закінчують, звичайно, ось таким реченням: „Безпомічний, безрадний у великій нужді помер передчасно..."

Справді! Сумна біографія наших багатьох діячів, що відійшли вже в другий світ, викликає в наших серцях глибоке співчуття до їх важкої долі. Проте не забуваймо, що на співчуття заслуговують не тільки мертві.

Чи ж не треба говорити, що на співчуття, на зрозуміння, на дійову піддержку заслуговують передовсім ті наші діячі, які ще живуть, трудяться і серед поневірянь, серед злиднів усе таки творять?!

На моє приємне здивування ті тутешні українці, що з ними довелось мені говорити на тему рятунку наших науковців і діячів, виявили справжнє зрозуміння для реальної — (і то негайної!) — допомоги. Особливо члени кількох наших обезпеченевих товариств говорили про наших учених дуже дружньо і дуже щиро. Саме на підставі тих розмов утвердилось у моїх думках переконання, що тутешні наші обезпеченеві товариства зуміли згортувати в своїх рядах найсвідоміший український елемент, що тепер перебуває на терені Злучених Держав Північної Америки.

Незвичайно приємно було мені констатувати факт, що чимало членів „УНСоюзу", „Провидіння", „Української Народної Помочі" й „Українського Братського Союзу", з якими тільки довелось нав'язати розмову, всі вони одобрювали пропозицію давати постійний, щомісячний даток у висоті 10 центів. Всі вони признавали, що це така мала сума, що кожен може щомісяця її пожертвувати. Деякі члени навіть пропонували, що добре було б, якщо майбутня Опікунча Рада насамперед відповідно устилізувала і віддала до друку відповідну членську заяву на постійне складання добровільного датку. Готову, видруковану заяву, в відповідній скількості примірників можна б розіслати Головній Управі кожного обезпеченевого товариства зокрема. В свою чергу кожна управа могла б поштовою дорогою доручити всім своїм Відділам дану скількість заяв, щоб кожен із членів міг потвердити заяву своїм добровільним підписом. Це прискорило б полагодження всяких початкових формальностей. Бо все таки спішитись треба! ІРО незабаром закінчуватиме свою опіку над скитальцями.

З вище наведеного ясно, що ми всі — „сірі, низові люди" — розуміємо вагу справи. Якщо навіть трапились би винятки так, що початково деякі члени не виявили б належного зрозуміння, то всетаки за прикладом більшости і вони погодяться на добре діло. Тому тим більше і наполегливіше ждемо, щоб наші провідники прозумілись між собою та енергійно взялись до конкретного чину.

Щоб створити погідну атмосферу для взаємопорозуміння між поодинокими товариствами, тепер уже більше не обвинувачуймо себе взаємно, дошукуючись того, хто винен, що наші високозаслужені люди в своїх старших літах так довго ждуть допомоги від своїх заокеанських братів. Також не тривожмося тим, що вминулорічному списку не згадано всіх науковців, які заслуговують, щоб їх не забути. Ці факти напевно сумлінно перевірить майбутня Опікунча Рада. І покищо це все другорядні справи.

Першорядною і найважнішою справою є, щоб повстала ОПІКУНЧА РАДА! Щойно Опікунча Рада буде спроможна рушити справу з місця та спрямувати все на правильний шлях.

Деякі з науковців, що разом з іншими перебувають ще на скитальщині, пишуть у своїх найновіших листах, що для старших, немічних ДП-інтелектуалів заіснувала можливість виїзду до Франції. Дякуючи батьківській печаливості Високопреосвященного Єпископа Кир Івана Бучка, деяка скількість українських учених могтиме виїхати в околицю Парижа і там продовжувати свою працю. Однак не всі вчені й діячі зможуть використати цю можливість. Чимало високозаслужених наших земляків залишиться ще в Німеччині, ждучи допомоги від добрих людей будьякої іншої національности. Очевидно, що вони найрадше прийняли б допомогу від своїх заокеанських братів.

Роздумуючи над цими листами, ми мимоволі ставимо собі такі питання:

Чому ми — українці в переселенчій акції від самого початку не заопікувались насамперед українською науковою елітою?

Чому першу групу українських науковців приймають у свою опіку французи-чужинці, а не ми, свої, українці?!

Чому решта українських учених і діячів, які ще мусітимуть залишитися в ДП-таборах і на „приватках", ждатиме допомоги від будьякої іншої національности?! Невже їхню дотеперішню глибоку віру в допомогу заокеанських українців ми захитали кінець-кінцем своєю дотеперішньою байдужістю?!

Тож хоч ради нашої доброї слави заопікуймось бодай тими нашими діячами, що не можуть виїхати до Франції. Цього вимагає від нас почуття національної гідности.

М. К.

НАЙКРАЩІ КАРИКАТУРИ В „ЛИСІ"

„ЛІКВІДАЦІЯ" УКРАЇНИ

(Докінчення зі стор. 2-гої).

Так, Ліґа Боротьби за Народну Свободу, під головуванням А. Керенського, розвиває широку акцію в цьому напрямі, відбуває конференції і віча з представниками різних народів, поневолених Росією. Недавно відбувся мітінг „народів Росії" з представниками Болгарії, Угорщини, Польщі, Румунії, Чехословаччини, Югославії і ін. під кличами: „За нашу і вашу свободу". В списку народів, поневолених Росією, не знаходимо ні українців, ні балтійців, ні білорусинів. Навіть назва України зникла з волі російських „демократів". Отже Україну знов „зліквідовано"...

Ця тема — відношення російських демократів і соціялістів до українського визвольного руху має вже свою довгу історію. Російський ліберал і критик Віссаріон Белінський солідаризувався з царем Миколою в тому, що Шевченка таки треба було заслати в Азію, бо Белінському не подобалося, що Шевченко хотів вільної, незалежної України.

Український соціяліст-еміґрант Михайло Драгоманів велику частину своїх політичних писань присвятив боротьбі з російськими централістами - демократами і соціялістами, що хотіли скинути царський режим, але бажали по старому панування росіян над іншими народами Росії. Коли візьмете в руки праці Драгоманова — „Великоруський Інтернаціонал" або „Історична Польща та великоруська демократія", то побачите, що теперішня тактика російських „поступових" демократів майже нічим не відрізняється від їх попередників з другої половини 19 віку. України для них нема, а коли б вона спробувала себе виявити, то її слід „зліквідувати".

В листуванні Драгоманова з членами української „Старої Громади" в Києві знаходимо одну характеристику російських демократів - централістів, що були противниками царського режиму, але хотіли „демократично" панувати над іншими народами Росії: „Жандарми з червоним прапором"...

Виступи російських еміґрантів в інтересі кордонів СССР приблизно в формі 1939 року (лінія Ризького миру) мусить глибоко обурювати кожного щирого демократа. Ми бачили, як великі імперії — Англія і інші — дають свободу своїм народам, що були раніше в колоніяльній залежності від них. Але російські „демократи" з іншого тіста: вони вміють цитувати слова Маркса, що народ, який гнобить інші нації не може бути сам вільний, і в той же час супроти України повторюють давню „мудрість" міністра Валуєва: „Нє било, нєт і бить нє может"...

Ми можемо на такі й інші „ліквідаторські" виступи російських комуністів, монархістів, демократів і соціялістів дати одну відповідь: Ходу історичного розвитку не дано нікому спинити. Коли вже народи Азії і Африки здобувають для себе волю і незалежність, то ніякі формули російських імперіялістів не заглушать політичної свідомости і боротьби України за волю.

Є книжка знаменитого американського історика Ганса Кона — „Ідея націоналізму". Кон, на основі глибоких студій, прийшов до висновку, що кожний народ прямує до державної незалежности, і що розвиток людства веде до розпаду імперій ,створених насильством.

Невже російські еміґранти думають, що розвиток Російської імперії не підлягає загальним законам людства, і що це „демократично", коли Росія буде і надалі панувати над іншими народами?

В. С.

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(Нотатки з совєтської преси)

КИТОБІЙНА ФЛЬОТИЛЯ „СЛАВА"

Виконавши свій четвертий антарктичний рейс, „Слава" повернулась до Одеси. Фльотилю вітало населення міста, всі судна в порті салютували протяжними гудками, на причалі відбувся мітінґ. Капітан-директор фльотилі Соляник відзначив, що четвертий рейс відбувався в значно гірших умовинах, ніж у минулому році, серед частих штормів і хуртовин, часто доводилося оминати і поборювати льодові гори.

ЗІБРАННЯ КАВЧУКОВОДІВ

В київському театрі ім. Шевченка відбулася „республіканська нарада кавчуководів УССР".. В ній взяло участь около 1,300 людей — голів колгоспів, бриґадирів, ланкових і ін., а також представники від партії та Т. Д. Лисенко. Головною метою „наради" було спонукати кавчуководів до більше продуктивної праці, до поширення посівних площ коксагизу. Державі потрібна ґума...

ДЛЯ ЗМІЦНЕННЯ „ДРУЖБИ"

З Москви до Києва прислали на ґастролі колектив московського Малого театру. Колектив цього року покаже киянам „Ревізора" Гоголя, „Варвару" Горького, „Вовки і вівці" Островського і і. Як офіційно заявив Л. Шаповалов, директор Малого театру, ґастролі скеровані на те, аби „зміцнити традиційну дружбу театру Москви з трудящими міста Києва".

ВИВЧАЮТЬ РІСТНЮ

Інститут ботаніки Академії наук УССР в цьому році організує ряд наукових експедицій в різні райони країни для дослідження місцевої рістні. Окрема група науковців визначена для дослідження найбільш шкідливих бурянів.

(Українська Думка)

ОСТРОВ ҐВАМ ОСЕРЕДКОМ ОБОРОНИ ПАЦИФІКУ.

Ґвам, 26 червня. — Цей остров, як неоспорювана американська територія, є єдиною американською базою для оборони Злучених Держав перед нападом зі Сходу. Її укріплено коштом соток мільйонів долярів і уряд З. Д. дальше розбудовує й укріплює. Остров Ґвам довгий на 25 миль, а широкий на 10. Він лежить майже в самій середині віддалі між Америкою й Азією.

ЛИСТИ З АМЕРИКИ

Найсеріознішою та найважливішою рисою в теперішньому становищі Америки є те, що країна є в розпалі так званої „холодної війни". Який би часопис не взяти в руки — там завжди знайдеться стаття про перемоги чи поразки в цій війні. Асиґнується мільйони долярів і мобілізується велику частину енерґії країни. Але що ж власне розуміється під словами „Холодна війна"? Як можна пояснити значення її в листах до друзів закордоном?

Насамперед, подумаймо чим не є „холодна війна". Це не військові події. Вона не ведеться на те, щоб перемогти когось, забрати чиюсь територію, або примусити якусь країну поділяти наші погляди. Американський нарід, який протягом усієї своєї історії, був відданий справі миру, не змінив раптово своїх поглядів!

„Холодна війна" є велика народна справа, спрямована на те, щоб зберегти мир і забезпечити свободу. Побачивши, що Росія — наш союзник проти Гітлера в часі Другої Світової Війни — після спільної перемоги взяла курс аґресивної експансії і інфільтрації, Злучені Держави твердо стали і гукнули „Стій!" Бачучи, що тільки сильні і відносно багаті держави можуть зберігати свою незалежність перед лицем російського натиску, ЗДА вирішили використати свої ресурси щоб допомогти вільним державам стати на власні ноги.

Нарешті, зважившись на цю „холодну війну", Злучені Держави включились у великий похід за правду — не тільки для того щоб перемогти неправду, поширювану ворожою пропаґандою, але щоб розповісти про цінність свободи в усіх закутках землі і знайти прихильників вільного життя по всьому світі.

Хтось може сказати, що якщо це є „холодна війна" — то це є одна з найдивовижніших воєн, що будь-коли провадилась в історії людства. Пильне збереження своєї власної незалежности і незалежности інших, допомога іншим державам у відбудові економічного добробуту, широке і глибоке поширення правди — адже це не є та стратеґія і тактика війни, про яку вчать підручники історії?

Це правда, може назва „холодна війна" і не пасує до того, що ми робимо. Хтось висловив думку, що все це треба назвати „доброю війною", бо ніколи до цього часу — перед лицем загрози аґресії — не діяла держава так конструктивно і не несла так багато доброго великим просторам нашої землі.

Ми просимо всіх, хто пише листи закордон, пам'ятати про всі ці речі. Може, відповідаючи на лист приятеля, вони матимуть нагоду пояснити простими ясними словами, що то є „холодна", або „добра" війна.

Америка ще ніколи не була більше певна своїх цілей, більше рішуча у виконанні свого величного обов'язку. Кожний американець повинен поділяти цю певність і відбивати її в своїх листах.

Це є стаття з серії щотижневих статтів, поширюваних тепер Загальною Радою Американської Єдности з метою допомогти американським громадянам ширити правду про Америку по всьому світу. Якщо у Вас єсть якісь питання або побажання щодо того, як зробити листи закордон ще ефектовнішою зброєю у поході за правду — то напишіть листа до редактора, або до Загальної Ради Американської Єдности: Common Council for American Unity, 20 West, 40 Street, New York 18, N. Y.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

КЛІВЛЕНД, ОГАЙО

Святкування в честь Лесі Українки

Завжди бувало у нас, у старім краю, в Західній Україні, що українське жіноцтво ставало в перші лави українських когорт, зорганізованих до культурної діяльности й політичної боротьби в умовинах тодішньої крайньо-ворожої польської дійсности.

Подібне явище спостерігаємо тепер на американськім суходолі, зокрема в нашім місті, Клівленді, зате у відмінних, американських умовинах. Без зайвого шуму, без зайвої витрати енергії на безглузді взаємопоборювання, без зазначування якихнебудь різниць у релігійних; національних, чи партійних поглядах, тутешнє жіноцтво, згуртоване в 30-ім Відділі „Союзу Українок", перейшовши стадію наближення й запрявнення членок із-поміж нових скитальниць з осілими тут давно й народженими вже тут членками, вирішило у згоді заактивізувати себе на клівлендсьдкій землі.

Жереб упав, щоб уперше віддати пошану наймужнійшій, найбільш бойовій українській жінці, а саме поетці й драматичній письменниці европейського та взагалі світового стилю й розміру, Лесі Українці, яка й досі приневолює український нарід „проти надії сподіватися", й витривало змагати вперед до наміченої мети, що нею є здійснення політичного ідеалу: визволення батьківщини з державної та соціяльної неволі.

Врешті, після належної підготови відбулося це святкування в честь Лесі Українки в неділю 30-го квітня ц. р. пополудні в „Українськім Народнім Домі" при 14-ій вулиці, ч. 2253 Захід. У всіх членок, як старших, так і молодших, помітне було на обличчях чимале зворушення.

Відкриття святкування довершила голова Відділу „Союзу Українок", п-ні Габрівська, на поклик однохвилинною мовчанкою та загальним повстанням із місць усіх присутніх пошановано пам'ять славної української поетки.

З черги мішаний хор української греко-католицької церкви св. Петра й Павла під дириґуванням п. Кнапа, американського народження, відспівав американський гимн та поряд із цим український гимн наших американських скитальників, скомпонований Людкевичем до слів Василя Щурата. Треба зазначити, що хор презентується дуже добре, перевищуючи мабуть у дечому голосово й технічним виконанням два інші, новопоосталі тут хори. Ці обидва хори також гарно й просто на очах ростуть і розвиваються, але ми є прихильники концентрації, а не роздрібнювання сил, тому воліли би бачити змагання в напрямі створення одного сильного національного українського хору, репрезентативного для Клівленду, який міг би й повинен би виступати часто в тутешніх, клівлендських радіовисильнях. Маємо надію, що про це подбає Комітет Злучених Українських Організацій під головуванням п. Василя Волянського, використовуючи нагоду, що в близьким Льорейні проживає тепер професор Ярослав Барнич, композитор, автор опери з життя УСС п. з. „Шаріка" та бувший диригент Українського Оперового Театру у Львові за дирекції Володимира Блавацького, корифея української сцени.

На дальшу програму святкування в честь Лесі Українки склався реферат українською мовою п-ні Ірини Салук, яка зв'язкими словами подала життєпис поетки та її місце в українській і світовій літературі.

Маленька Квітка Салуківна проделямувала прекрасно поезію „Зорі" Лесі Українки.

Мішаний хор під орудою диригента п. Кнапа відспівав дві народні пісні: „Шумить-гуде дібровонька" та „Чи є в світі молодиця, як та Гандзя білолиця?"

Дуже гарно випала деклямація поезії Лесі Українки п. з. „Стороночко рідна", яку з добрим зрозумінням виголосили три дівчини, учениці місцевої української народної школи при українській греко-католицькій церкві св. Петра й Павла: Марія Олінкевичівна, Тамара Дибівна й Ліда Тарчанинівна.

Дуже доброю точкою в програмі був сольспів п-ні Євгенії Фліґель, яка з чуттям і силою відспівала пісню до слів Лесі Українки, „Жити хочу — геть думи сумні", при акомпаніяменті проф. Яремкевича на фортепіяні.

Після цього наступив ядерний реферат англійською мовою працівниці молодечих американсько-клівлендських організацій, п-ни Треблюк, яка повторила менше-більше думки доповіді українською мовою п-ні Ірини Салукової.

Гарно вийшла теж деклямація „Досвітніх вогнів", яку виголосила п-на Віра Палка, зодягнута в чудовий український народній стрій.

Із черги заступниця голови Централі „Союзу Українок" на Америку, п-на Мураль, дочка видатного клівлендського громадського діяча, сказала англійською мовою з великим знанням справи й переконливістю висновків доповідь на тему доцільности й необхідности продовжувати та підтримати всіма силами видавництво книжок по-англійськи на теми українського письменства й історії, взагалі української культури, закінчуючи покликом до грошової збірки на видавничий фонд „Союзу Українок". Переведена з місця збірка на цю ціль дала у висліді більш, як 120 долярів.

Одною може з найкращих, атракційних точок святкування виявилась чудова деклямація п-ни Дарії Городиської, яка з силою експресії, що була гідна справжньої артистки слова, подала нам уривки з поезії „Сльози-перли" Лесі Українки.

Закінчила це вдатне, вповні успішне під моральним оглядом святкування гарна інсценізація драматичного етюду п. з. „Грішниця" Лесі Українки, яку відіграли п-ні Наталка Тарасюкова, п-ні Ярослава Піхуркова в головній ролі й п-ні Осипа Олінкевичева в ролі черниці, чи то пак сестри-жалібниці.

Для цілости годиться зазначити, що в чималій мірі до надзвичайно симпатичного перебігу святкування причинилася також п-ні Михайлина Ставнича, яка приготувала деклямації дівчаток, а крім того — при ласкавій допомозі мистця-маляра з краківської школи, п. Якубовича — зайнялася прибранням і декораціями сцени.

Ввесь час аранжувала всі точки програми, як конферансієрка жваво і справно п-ні голова Габрівська та завдяки їй поодинокі виступи й картини пересувалися перед очима глядачів, неначе в калейдоскопі, не томили й залишили найкращий настрій і спомин.

Побажати би більше таких удатних жіночих імпрез у Клівленді! І. С.

ГАРТФОРД, КОНН.

Нова українська професійна сила

Українське громадянство міста Гартфорду певно зрадіє, коли довідається, що вже з днем 1 липня недавний український лікар-скиталець відчиняє свій офіс в цьому місті. Є ним д-р Ю. В. Сороківський, родом з Західної України (Добромиль біля Перемишля), що покінчив свої медичні студії у Відні в 1947 році й де відбув практику у шпиталях на дітючому та інфекційному відділах у Відні, а медичному та хірургічному в Штокерав та Голябрун під Віднем. Прибувши до Злучених Держав працював у шпиталі св. Йосифа в Патерзон, Н. Дж., де відбув вимаганий американським законом рік практики як інтерн—та рік резиденції. В липні 1949 р. здав державні іспити в стейті Конетикат і дістав право лікарської практики в ділянці загальної медицини та хірургії в цьому стейті. В серпні 1949 р. переїхав до Гартфорду та почав працю у шпиталі Мавнт Сайнай. В жовтні одружився з д-р Надією Вілинською, яка одержала титул доктора медицини у Відні, а по прибутті до Зл. Держав теж практикувала в шпиталі св. Йосифа в Патерзоні. Ці нові професійні сили знайдуть цілком певно прихильне наставлення до себе нашого громадянства з Гартфорду і околиці. Теж віримо, що вони причиняться до скріплення нашого народного життя.

МИСТЕЦЬКИЙ ПЛЯКАТ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ФОНДУ.

Український Конгресовий Комітет на днях розіслав Плякат Українського Народного Фонду.

Як відомо, з кількох проектів вибрано малюнок артиста-маляра Миколи Бутовича для репродукції. Плякат надрукувала Піпін Прес, Ко. в Ню Йорку. Можна сміло твердити, що малюнок цей послужить не тільки для пропаґування Національного Датку та Українського Народного Фонду, але можна його вжити і для прикраси Народних Домів, Клюбів, домівок та при всяких українських імпрезах есенаціонального характеру.

Плякат надруковано на твердому і легкому картоні. Ціна одного примірника тільки один долар. Розіслано всім Відділам УККА, а де нема Відділів, то Центральним Комітетам в більшій кількості, щоби можна додати всім українським організаціям та установам. Вислано до таких місцевостей: Дітройт, Гемтремк, Філа, Пітсбурґ, Ню Гейвен, Куртис Бей, Ґвіллінґ, Вашинґтон, Мілвоки, Сиракюз, Сан Франсиско, Лос Енджелес, Клівленд, Шікаґо, Елмайра, Рачестир, Реймі, Інґлвуд, Ню Йорк, Маямі, Балтимор, Лудлов, Бостон, Елизабет, Трентон, Джерзі Сити, Нюарк, Акрон, Кемпбел, Росфорд, Янґставн, Бетлегем, Честер, Вунсакет, Гюстон, Геркимер, Гемпстед.

УКК прохає українські організації та установи тих місцевостей, що тут неподані, щоб замовляли безпосередньо в УКК потрібну кількість плякатів, бо надруковано обмежену кількість.

Можна замовляти і по одному примірнику, але краще, коли замовляється нараз для кількох організацій.

Український Конгресовий Комітет сподівається, що не буде ані одної української домівки, в якій не було б плякату У. Н. Фонду.

Прохаємо Екзекутиви Відділів та Централь Обєднаних Комітетів, щоб ласкаво допильнували розподіл плякатів між усі організації.

UKRAINIAN CONGRESS COMMITTEE OF AMERICA
P.O. Box 721 Church St. Annex
New York 8, N. Y.

„ГОЛОС АМЕРИКИ" ПОВІДОМИВ УВЕСЬ СВІТ ПРО РІШЕННЯ УРЯДУ ЗДА.

Радієва програма „Голосу Америки" розголошувала на всі кінці світу впродовж шости годин у вівторок 27 червня розпорядки уряду в справі підтримки для Кореї, оборони Формози і охорони Филипин. Наразі ці повідомлення вислано в чотирьох мовах, а саме: корейській, китайській (мандаринській, як урядовій мові), кантонській, (китайській з Південного Китаю) і англійській. Дальше приготовано передачі в російській і індокитайській мовах.

ЧУЖИННІ ПОСЛИ ПОВІДОМЛЕНІ ПРО АКЦІЮ ЗДА.

Департамент стейту подав до відома головам 50 дипломатичних посольств у столиці, що ЗДА є приневолені виступити в обороні Кореї тому, що вони почуваються до відповідальности за світовий мир і збереження волі в різних країнах. Амбасадори довідалися теж про звернення президента до совєтського уряду, щоб Москва вжила своїх впливів у Північній Кореї для стримання наїзду.

Нові іміґранти

Українці, що приїжджають кораблем „Дженерал Блек" до порту в Ню Йорку дня 30-го червня:

Хороненко Олександра, Василь, Надія, Тамара; Костів Юрій; Малік Степан; Пантюк Олекса, Віра, Микола, Ольга; Попко Василь; Савчак Володимир; Щумков Филип; Шашило Людмила; Щупак Василь, Катерина, Марія; Туптій Константин, Анна; Гупаловський Осип; Конко Федір, Марта; Ліпінський Юлія; Пахолюк Петро; Скібіцький Іван, Валентина, Марія; Соловей Оксана; Стасишин Михайло, Марія; Сиротин Андрій, Олександра; Троцко Володимир; Турчик Галина; Тилипчук Петро; Вайнгард Яків, Антонія, Валентина; Чабан Тиміш, Олена, Константин, Ольга.

ЧЕРГОВА ДОПОВІДЬ В НТШ.

Дня 1-го липня, в годині 5 вечером, відбудеться в приміщенні Наукового Товариства ім. Шевченка в Ню Йорку, 50 Чорч вулиця, кімната 252, черґова наукова доповідь д-ра О. Андрушкова на тему „Епохальне відкриття Пітагора".

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Пожертви на памятник на могилі бл. п. ген. Петрова слати на таку (справлену) адресу: Петро Олексієнко, 7129 W. Armitage Ave., Chicago 35, Ill.

С. Т., Рочестер, Н. Й. — На жаль, допис уже видрукуваний.

В. Д. — Чи можна б обняти дописом життя в громаді? Загалові скучно читати про самі розумування. Досить цього у статтях!

М. А. — Це помилка. Має бути в статті „Памяті І. Кревецького" — „в санаторії Каси Хворих при вул. Театинській", а не „Пелчинській".

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

МАЙНЕРСВИЛ, ПА. — Бр. св. О. Николая, від. 78, повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 2. липня. Кожний член повинен явитися і заплатити свої місячні вкладки. Буде звіт делеґата з Конвенції, тому просимо прийти і вислухати, які зайшли ухвали на Конвенції. Просимо членів платити свої вкладки на зборах, а не поза зборами. — І. Молочник, предс.; М. Шайняк, секр.

БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЗНАЧИТЬ, НАЛЕЖАТИ ДО ТАКОЇ ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ, ЩО ПОБУДОВАНА НА ПЕВНИХ, ТРІВКИХ І СОЛІДНИХ ОСНОВАХ.

ПОШУКУВАННЯ

ЕВФИМІЙ РАДОВЕНЧУК з Венесуелі (адреса: Calle Farria, No. 172, Valencia, Venezuela) син Юліяна й Стефанії, пошукує свою тету Тетяну зам. Писарчук, яка має двох синів Володимира й Костика. Вона живе десь коло Ню Йорку, а походить з с. Тучин, пов. Рівне, на Волині.

Вуйка МИХАЙЛА ГОЛОВЧАК родом зі села Рівне, пов. Лісько, Галичина, який перед 36 літами виїхав до З.Д.А., мабуть до стейту Illinois, шукає:

JOSEPH WOZNYJ
1162 Hay Street, Perth, West Australia

Доктора БРИЗГУНА КОСТЮ, який живе в Канаді, прошу подати свою адресу.

KARABAY JACOB
Rochester State Hospital,
Rochester, Minn. U. S. A.

Пошукування помешкання

Пошукую помешкання 3 кімнати в околиці Norwich, Conn., при українській родині. Прошу повідомити листовно, або і телефоном між годинами 4:45 до 6:30. Tel.: Norwich 9-9022. Адреса: Anna Szczebylo Uncas-On-Thames, Norwich, Conn. Box 711

ПРАЦЯ

ПРАЦЯ для двох осіб в роках 18-30, середнього росту в Dry Cleaning Plant в українського кравця. $50 місячно на початок і ціле удержання. Нагода також для скитальців. Навчимо роботу. Голоситись до:
HARRY SHEWCZUK
2238 E. Adams, Freeport, Illinois.

ПРАЦЯ! Потрібно чоловіка на фарму, першорядні харчі і 60 долярів на місяць. Голоситися на адресу: Петро Мадей, 197 East, 3rd St,. New York City

ТАРЗАН, ч. 2375. Сторожі в погоні.

Зі страшною силою Манзен упав на землю і лежав тихо.

А на другім боці стежки сторожі з трудом відзискували свідомість.

На відгук Манзенового вистрілу вони вхопили свої кріси і погнали в сторону відгуку...

...саме в хвилині, коли Тарзан і Джена зіскочили на землю, щоб провірити, чи Манзен живе.